Informatienota voor:	vergadering algemeen bestuur
Datum:	26 november 2026
Onderwerp:	Start samenwerking (pilot) VNOG en Waterschap Vallei en Veluwe op het gebied van risicocommunicatie in relatie tot wateroverlast door extreem weer en overstroming
Agendapunt:	5
Kenmerk:	AB/2641

Portefeuillehouder:	J. Van Oostrum
Bijlage:	-

Kennis nemen van

1. De start van de samenwerking (pilot) tussen VNOG en Waterschap Vallei en Veluwe op het gebied van risicocommunicatie over wateroverlast door extreme regenval en overstroming.

Inleiding

De gevolgen van klimaatverandering worden steeds zichtbaarder. Extreme neerslag komt vaker voor, waardoor de kans op wateroverlast toeneemt (Kennisportaal Klimaatadaptatie, 2023). Daarnaast blijven delen van Nederland en regio Noord- en Oost-Gelderland kwetsbaar voor overstromingen. Zowel extreem weer als overstromingen zijn opgenomen in het Regionale Risicoprofiel van VNOG (2025-2028). Ook uit de regionale risicoperceptieonderzoeken onder inwoners van VNOG komt naar voren dat inwoners zich zorgen maken over (de gevolgen van) extreem weer. Waterschap Vallei en Veluwe heeft een opgave opgesteld op het gebied van het versterken van de waterweerbaarheid van inwoners.

Hoewel de overheid investeert in waterveiligheid, blijft de rol van inwoners cruciaal. Veel schade kan worden beperkt of voorkomen wanneer inwoners weten:

- Welk risico ze lopen op wateroverlast;
- Welke voorbereidingen zij vóóraf kunnen treffen (koude fase);
- Hoe zij moeten handelen bij een dreiging en bij daadwerkelijke wateroverlast (lauwe en warme fase);
- Wat zij na afloop moeten en kunnen doen/regelen (nazorg).

Landelijk worden hiervoor verschillende communicatiemiddelen ontwikkeld voor het risico op extreme regenval, waaronder:

- een *Waterwijzer* waarmee inwoners hun persoonlijke risico op wateroverlast door extreme regenval kunnen controleren;
- een maatregelenkaart voor tijdens een dreigende of actuele wateroverlastsituatie door extreme regenval.

Deze ontwikkelingen leveren waardevolle bouwstenen op voor interventies voor wateroverlast door extreme regenval. Er ontbreekt echter nog kennis over hoe deze middelen gezamenlijk kunnen worden ingezet als onderdeel van één effectieve regionale gedragsstrategie voor zowel

wateroverlast door extreme regenval en wateroverlast door overstroming. De landelijke aanpak richt zich primair op extreme regenval, terwijl inwoners verschillende oorzaken van wateroverlast niet als afzonderlijke risico's ervaren (Bron: rapport KplusV: Waterbewust handelen bij wateroverlast door extreme regen). Voor inwoners gaat het om één thema: wateroverlast. Het is nog onvoldoende bekend hoe een integrale aanpak voor zowel regenval als overstroming binnen één communicatieve en gedragskundige aanpak kunnen worden samengebracht.

VNOG en Waterschap Vallei en Veluwe onderzoeken gezamenlijk in een pilot hoe verschillende communicatiemiddelen samen kunnen bijdragen aan een volledige gedragsstrategie en –reis: van bewustwording tot voorbereiding, handelen tijdens een dreiging/wateroverlast en herstel na afloop. Hierbij wordt gekeken naar wateroverlast door extreme regenval én overstroming.

De pilot loopt van november 2026 tot en met november 2027.

Kernboodschap
VNOG en Waterschap Vallei en Veluwe hebben een gedeelde opgave in relatie tot het weerbaarder maken van inwoners tegen wateroverlast als gevolg van extreme regen en overstroming. Daarom starten zij in samenwerking een pilot om te komen tot een integrale gedrags- en communicatiestrategie op dit thema. Er worden passende communicatiematerialen ontwikkeld voor zowel koude fase, lauwe fase als nazorgfase. Landelijke ontwikkelingen en materialen worden meegenomen in het onderzoek.
Het doel is te komen tot een effectieve communicatiestrategie voor inwoners die een risico lopen op wateroverlast door extreme regenval of overstroming. Een nevendoel is om te verkennen hoe er een toekomstbestendige samenwerking opgestart kan worden tussen VNOG en de Waterschaporganisaties in onze regio op het gebied van waterweerbaarheid.

Vervolg
- In najaar 2026 wordt een samenwerkingsovereenkomst getekend tussen afdelingshoofden van Waterschap Vallei en Veluwe en VNOG met daarin uitgangspunten en doelstellingen ten behoeve van de pilot.
- Voor de pilot worden enkele pilotgemeenten geselecteerd op basis van vooraf bepaalde criteria (wateroverlastrisico en –hoogte). Deze zijn nog niet vastgesteld. Pilotgemeenten worden geïnformeerd en actief betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van de pilot. Binnen de pilotgebieden wordt communicatie vanuit de integrale gedragsstrategie uitgerold onder inwoners van geselecteerde wijken/buurten.
- Er wordt een kick-off georganiseerd binnen de pilotgebieden waarbij bestuurlijke betrokkenheid wordt meegenomen. We denken hierbij aan een kick-off door de burgemeesters van betrokken gemeenten.
- Na afloop wordt de gedragsstrategie/pilot wordt het samenwerkingsproces geëvalueerd en het gedragseffect (wetenschappelijk) gemeten.
- Bij positieve resultaten wordt de pilot opgeschaald naar andere risicogebieden in VNOG.

Communicatie
- Er wordt gecommuniceerd over de ondertekening van de samenwerking;
- Bij de start van de pilot beogen we een (lokaal) persmoment te organiseren met betrokken gemeenten;
- We informeren betrokken collega's van gemeenten en VNOG bij ontwikkelingen;
- Waterschap Rijn en IJssel is betrokken bij de pilot en neemt deel aan de klankbordgroep.
- Er zijn directe communicatielijnen met de projecten van Rijksoverheid op dit thema.